

BRONKUSERITTEEN IRTOSOLUTUTKIMUS Bf-Syto, 4040

- Tiedustelut:** Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, Sytologian tekniikka, puh. 044-7113486, Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482
- Yhteyshenkilöt:** Patologian erikoislääkäri Essi Ikonen (puh. 044-7113474, essi.ikonen@kuh.fi) ja klinikaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi).
- Indikaatio:** Bronkus- ja keuhkomaligniteetin toteaminen ja hoidon seuranta.
- Lähete:** Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)
- Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine ja anamneesitietoineen, jotka voivat vaikuttaa näytteen tulkintaan. Aina on ilmoitettava, mitä näytteeksi on lähetetty. Jokaisen näytepurkin sisältö ilmoitetaan läheteessä selkeästi. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin. Esitietoihin tulee merkitä selvästi tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta tai infektion epäilystä (esim. pneumocystis infektion epäily, hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).
- Näyteastia:** Tiiviskorkkinen 50 ml näyteastia, joka sisältää 50% etanolia (25 ml) fiksatiivina (Tarra: Irtosolunäyte, 50 % etanoli). Fiksatiivia on oltava vähintään näytteen tilavuuden verran. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta.
- Näyte:** Bronkoskopian yhteydessä otetut imu-, harjaus- ja bronkuslimanäytteet.
- Näytteen säilytys ja kuljetus:** Alkoholifiksoidut näytteet säilytetään jääkaappilämpötilassa ja toimitetaan patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon huoneenlämpötilassa.
- Menetelmä:** Sytosentrifuugivalmiste ja Papanicolaou – perusvärjäys. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, T343, SFS-EN ISO 15189:2013).
- Tulkinta:** Sytologian esitarkastaja tulkitsee näytteen, joka jälkeen patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon (papa-luokka 3-5), jossa otetaan kantaa mm. maligniteettiasteeseen ja solujakautumaan. Tarvittaessa lausunto annetaan myös papa-luokan 1-2 näytteille. Jos materiaalia on runsaasti, voidaan tapauskohtaisesti, patologin harkinnan mukaan, valmistaa myös solublokki. Solublokki mahdollistaa malignien solujen tarkemman karakterisoinnin erikoisvärjäyksiä ja erikoistutkimuksia (immunohistokemia, genetiikka) hyödyntäen. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan.
- Virhelähteet:** Keuhkokasvainten tyyppipiirteet (esim. soluvälisillat, limapisarat, keratiini, pienisoluisen rusementisartefakta) tulevat vaihtelevasti esille sytologisessa näytteessä, eikä huonosti erilaistuneissa kasvaimissa päästä histologisen diagnostiikan tasolle. Etanoli fiksaatio vaikuttaa immunohistokemiallisten värjäysten luotettavuuteen.
- Tekotiheys:** ma-pe
- Tulos valmiina:** 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Kiireellisenä pyydytetyt näytteet pyritään vastaamaan nopeammin.

Laatija, päivä: Kirsi Hämäläinen, Satu Remes, 26.8.2020

Hyväksyjä, päivä: Vesa Kärjä, 31.8.2020

Päivitetty, päivä: Essi Ikonen, Satu Remes, 21.7.2022

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoitujen toimijain luettelo - T343.